

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Сугак Тетяни Михайлівни

на тему «Державна політика економічного розвитку сфери

водопостачання та водовідведення»,

представленої на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук

зі спеціальності 08.00.03 – економіка та управління національним

господарством

Актуальність теми дисертаційного дослідження

Останнім часом в Україні спостерігається активізація процесів реформування суспільно-значимих та суспільно-забезпечуючих сфер національної економіки, зокрема сфери надання населенню таких життєво необхідних послуг, як водопостачання та водовідведення. Діяльність підприємств сфери водопостачання та водовідведення як спеціально створених суб'єктів господарювання, що є природними монополіями на місцевому рівні, пов'язана з реалізацією їх послуг, підлягає державному регулюванню. Незважаючи на численність наукових здобутків, питання ефективного регулювання процесів надання комунальних послуг населенню України залишається актуальним, а непослідовність регуляторної політики в цій сфері, що може мати своїм наслідком наростання негативних тенденцій і послаблення національного господарства загалом, змушує державу здійснювати пошук нових форм та методів регулювання взаємовідносин учасників ринку, нових векторів розвитку сфери водопостачання та водовідведення, що зумовлює подальші наукові розробки.

Оцінка змісту дисертації

Дисертаційна робота має завершену логічну структуру, побудовану відповідно до поставлених завдань, що дає змогу простежити авторський підхід до вирішення складної наукової проблеми. Предмет і об'єкт

дослідження чітко сформульовані, що дозволило обрати необхідні методи дослідження і розробити відповідні теоретико-методичні засади та надати практичні рекомендації стосовно вдосконалення державної політики економічного розвитку сфери водопостачання та водовідведення.

У першому розділі «Теоретико-методичні засади державної політики економічного розвитку сфери водопостачання та водовідведення» автор досліджує загальні засади економічного розвитку сфери водопостачання та водовідведення, визначено структуру, аналізує методи державного регулювання ринку питного водопостачання, розглядає міжнародний досвід економічного розвитку сфери водопостачання та на основі узагальнення теоретичних підходів до сутності понять «економічний розвиток», «сталий розвиток» визначає фактори економічного розвитку сфери водопостачання та водовідведення.

У другому розділі «Стан та тенденції економічного розвитку сфери водопостачання та водовідведення в Україні» дисертантом було досліджено державне регулювання тарифів у сфері водопостачання, проведений аналіз стану розвитку сфери водопостачання та водовідведення в Україні та визначені основні тенденції економічного розвитку сфери централізованого водопостачання та водовідведення.

У третьому розділі «Формування державної політики економічного розвитку сфери водопостачання та водовідведення» автор дослідження пропонує використання кластерів як інструменту економічного росту у сфері водопостачання та водовідведення, визначає напрямки реалізації державної регуляторної політики у сфері централізованого водопостачання та водовідведення, а також засади інноваційного розвитку зазначеної сфери національної економіки.

**Ступінь обґрунтованості наукових положень,
висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації**

Аналіз автореферату та тексту дисертації, а також опублікованих праць

Сугак Тетяни Михайлівни дозволяє зробити висновок про те, що основні наукові положення, висновки та рекомендації є науково обґрунтованими, достовірними, містять елементи наукової новизни.

Розглянуті в роботі питання викладені в логічній послідовності та достатньо обґрунтовані. Висновки є логічним завершенням проведених автором досліджень та формулюють їх результати. Представлені в роботі рекомендації, сформовані на здобутках дисертанта, представляють інтерес як для науки, так і для практики.

Дослідження базується на використанні комплексу загальнонаукових та спеціальних методів, а саме діалектичного пізнання – для постановки проблем дослідження, вивчення та деталізації об'єкта дослідження; абстрагування та морфологічного аналізу – для уточнення та впорядкування категоріально-понятійного апарату за обраним напрямом дослідження; абстрактно-логічного підходу – для теоретичного узагальнення результатів досліджень та формування на їх основі проміжних та підсумкових висновків; економіко-статистичних методів – для виявлення основних тенденцій розвитку сфери водопостачання та водовідведення України; методу індукції і дедукції – для побудови методологічних основ державної політики економічного розвитку сфери водопостачання та водовідведення; методу наукового узагальнення та систематизації – для розроблення механізму реалізації державної політики економічного розвитку сфери водопостачання та водовідведення; графоаналітичного методу – для надання наочності матеріалу та схематичності зображення низки теоретичних та практичних положень дисертації.

Обґрунтованість та достовірність результатів дослідження забезпечується якістю використаної інформаційної бази, яка включає законодавчі та нормативно-правові акти України з питань регулювання сфери водопостачання та водовідведення, звітні дані Державної служби статистики України, наукові публікації українських і зарубіжних авторів щодо регулювання сфери водопостачання та водовідведення та національної

економіки загалом.

Основні наукові результати, які здобуто автором та ступінь їх новизни

Робота є комплексним дослідженням щодо розв'язання важливої науково-практичної проблеми з розробки теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо удосконалення державної політики економічного розвитку сфери водопостачання та водовідведення.

Розроблена автором вперше концепція інноваційного розвитку сфери водопостачання та водовідведення включає складові, які базуються на поєднанні програмно-цільового та системного підходів, що дозволяє підвищити ефективність державної політики економічного розвитку сфери водопостачання та водовідведення з метою сприяння інноваційному розвитку сфери загалом, а також задоволення потреб споживачів у таких якісних послугах.

У дисертаційній роботі автором удосконалено комплексний механізм реалізації державної політики економічного розвитку сфери водопостачання та водовідведення. На відміну від існуючих, даний механізм, ґрунтуючись на поєднанні мети, цілей, завдань, принципів, методів, об'єктів та суб'єктів, враховуючи вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, забезпечує на основі взаємозв'язку аналітичного, цільового, планового, програмно-функціонального та оціночного блоків у своїй структурі, економічний розвиток сфери водопостачання та водовідведення.

Дисертантом удосконалено науково-методичний підхід до ціноутворення у сфері водопостачання та водовідведення, що на відміну від існуючих, заснований на розрахунку інтегральних показників економічної, соціальної та технічної ефективності, і спрямований на формування тарифу з врахуванням впливу тарифної політики на розвиток сфери водопостачання та водовідведення через непряме регулювання фінансових можливостей цих підприємств

Автором запропоновано науково-методичний підхід до оцінювання

ефективності діяльності комунальних підприємств сфери водопостачання та водовідведення, що, на відміну від існуючих, передбачає врахування впливу на результуючий показник таких факторів як економічна, соціальна та технічна ефективність.

В роботі Сугак Т.М. набув подальшого розвитку понятійно-категоріальний апарат економічної науки шляхом введення визначення економічного розвитку сфери водопостачання та водовідведення, під яким запропоновано розуміти підвищення економічної, соціальної та технічної ефективності процесів водопостачання та водовідведення за рахунок удосконалення способу поєднання технологій, ресурсів та факторів виробництва в процесах водопостачання та водовідведення, що дозволяє конкретизувати об'єкт впливу державної політики економічного розвитку сфери водопостачання та водовідведення.

Дисертантом уточнені концептуальні положення державної регуляторної політики у сфері водопостачання та водовідведення, в межах якої визначено такі пріоритети як державно-приватне партнерство та концесійні договори, що надає можливість практичного впровадження даної концепції в систему і процес державного регулювання економічного розвитку сфери водопостачання та водовідведення.

Доповнений науковий підхід до кластеризації національної економіки, що, на відміну від існуючих, дозволяє запропонувати комплексну блок-схему забезпечення формування та розвитку кластерів у сфері водопостачання та водовідведення з метою здійснення позитивного впливу на управління економічним розвитком даної сфери.

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях

Кількість та обсяг публікацій, які відображають основний зміст дисертації Сугак Т.М., відповідають встановленим вимогам. Основні положення дисертаційної роботи, висновки і результати, які складають

новизну дослідження, викладено у 14 наукових працях, з них: 6 статей у наукових фахових виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз; 8 публікацій – у збірниках матеріалів міжнародних науково-практичних конференцій. Таким чином, основні положення і висновки дослідження достатньо широко представлено в опублікованих наукових працях та отримали апробацію.

Практична значимість дисертації

Пропозиції автора щодо державної політики економічного розвитку враховані в роботі Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, якою застосовано пропозиції щодо регулювання механізму формування тарифів з врахуванням впливу тарифної політики на розвиток сфери водопостачання та водовідведення через непряме регулювання фінансових можливостей підприємств (довідка № 53-14.4.-18/280 від 12.12.2018). Пропозиції дисертанта щодо впровадження системного обліку технологічних втрат води та використання енергоощадних технологій Миколаївської міської ради (довідка № 2694/02.00.01-22/02/14/18 від 27.11.2018) використані при розробці «Інвестиційної програми міського комунального підприємства «Миколаївводоканал»». Також Департаментом економічного розвитку Миколаївської міської ради (довідка № 1186/18-1186 від 27.11.2018) взято до уваги пропозиції щодо створення сприятливих умов для залучення приватних інвестицій на принципах державно-приватного партнерства.

Теоретичні напрацювання, які є результатами виконаної дисертаційної роботи, використовують у навчальному процесі ВНЗ «Національна академія управління» при підготовці навчально-методичних матеріалів та викладанні дисциплін «Національна економіка», «Державне регулювання економіки», «Аудит» (акт впровадження від 12.10.2018р.).

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

Відзначаючи позитивні сторони представленої до захисту дисертації,

логічність і повноту дослідження важливої наукової проблеми, не можна залишити поза увагою низку дискусійних положень та зауважень:

1. В роботі зустрічаються поняття «водопостачання та водовідведення» і «водоспоживання». Потребує уточнення, що автор розуміє під цими поняттями, в чому він вбачає їх схожість та відмінність між собою.

2. Автором запропоновано науково-методичний підхід до оцінювання ефективності діяльності комунальних підприємств сфери водопостачання та водовідведення, що, на відміну від існуючих, передбачає врахування впливу на результуючий показник таких факторів як економічна, соціальна та технічна ефективність (стор. 71). Втім, в тексті дисертації недостатньо обґрунтовані індикатори впливу даних факторів та не відбулося їх подальшого застосування.

3. В тексті дисертації наведені основні цілі державної політики економічного розвитку сфери водопостачання та водовідведення, втім наведена система цілей включає соціальні, економічні та екологічні цілі, і не відображає політичних цілей, що в умовах зміни векторів державного управління економікою є достатньо важливими.

4. Підтверджуючи теоретичну цінність та методичну чіткість дисертації слід зазначити, що по тексту в авторефераті можна було більш детально охарактеризувати системність і обґрунтованість застосування наукових методів дослідження, які надають оригінальність роботі в цілому.

Наведені недоліки дисертаційної роботи не є принциповими і не знижують цінності одержаних автором під час дослідження науково-практичних результатів.

Загальний висновок та відповідність роботи встановленим вимогам до дисертацій

Дисертаційна робота Сугак Тетяни Михайлівни містить розв'язання ряду теоретичних і практичних завдань, що мають важливе значення для економічної науки як перспективний напрям досліджень. Загальний аналіз

роботи свідчить про самостійність і цілісність проведеного дослідження, його актуальність і високий науковий рівень, теоретичне й практичне значення. Автореферат відповідає змісту дисертації й повністю відображає основні положення та результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог.

Опубліковані за темою дисертації наукові праці достатньо повно відображують основні положення, висновки та рекомендації, які стали результатом авторського дослідження.

Дисертація характеризується новизною одержаних результатів та висновків і відповідає вимогам пп. 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року №567 із змінами та доповненнями, а її автор – Сугак Тетяна Михайлівна – заслуговує присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Офіційний опонент:

кандидат економічних наук, професор,
професор кафедри маркетингу
Луцького національного
технічного університету

С. Я. Войтович

ПІДПИС ЗАСВІДЧУЮ:
звичайний секретар
ЛУЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
доц. А.Земко

